

ТРУМАН ПРО ПОЛІТИКУ США

США СТАЛИ НАЙСИЛЬНІШОЮ НАЦІЄЮ

ЧКАГО, 7 квітня, Президент США Гаррі Труман в суботу вголосив промову на святі «День американської армії». В своїй промові він накреслив «стратегію миру», одноразово висвітлив політичні проблеми Європи, Далекого, Близького і Середнього Сходу. Для всіх цих частин Труман передбачає господарчу допомогу США.

«США стали сильною нацією», — говорить в промові. «Сильнішою нацією немає. Це значить, що ми мусимо взяти на себе керівництво і відповідальність».

На Далекому Сході США намагатимуться поживити в скорому часі господарче життя й міжнародну торгівлю. Кредити і технічна підтримка для народів Східної Азії повинні збільшуватися далі. «Коріння демократії не багато може тягти поживи з ґрунту убогства і господарчого виснаження». До політичних проблем Далекого Сходу Труман пояснив, що США визнають інтереси Советського Союзу, Бритійської імперії й інших націй в цій частині. Зате ці держави в свою чергу повинні розуміти зацікавленість американців у збереженні миру й безпеки на Далекому Сході.

Близький і Середній Схід Труман визначив як зону повну найсерйозніших проблем. Вона містить в собі багато природних покладів і охоплює важливі суходільні повітряні і водні шляхи. В наслідок цього Середній і Близький Схід має велике економічне і стратегічне значіння. Нації, які там живуть, не досить сильні, щоб поодинокі або й об'єднано протистояти сильному нападові. І через це в цій частині може легко виникнути суперництво між чужими державами, що могло б несподівано вилитися в конфлікт.

«Жадна країна, чи велика чи мала, немає однаке таких інтерсів на Близькому або Середньому Сході, яких не можна було б через ООН узгодити з інтересами інших країн». ООН повинна настоювати на тому, щоб державно-правна і територіальна цілість цих країн була забезпечена перед насильством. Але не можна задовольнятися тільки гарантуванням незалежності і самоврядуванням цих країн-продовжувачів Труман. Народи хотять розвинути свої

допоміжні джерела, розширити свою освіту, підвищити свій життєвий стандарт. В цім допоможуть їм з свого боку США.

Відбудова Європи є в першу чергу справа європейських народів і їх урядів. Допомога з-зовні пришвидшить її і зменшить людську нужду. «Ми допомагаємо тепер, ми будемо допомагати далі. Ми допомагаємо, бо ми знаємо, що Америка сама не може досягти добробуту в світі економічного застою. Ми допомагаємо, бо економічна нужда, де б вона в світі не виступила, є гніздом політичного насильства. Ми допомагаємо, бо це є простим людським обов'язком подати свою руку допомоги нашим друзям і союзникам тоді, коли вони поправляються від ран, нанесених їм спільним ворогом».

Цими словами обґрунтував президент Труман американську політику господарчої допомоги Європі. Зокрема він вимагає від американської нації обмежити споживання харчових продуктів в такий спосіб зберегти продукти для уникнення голоду в світі. Машини і сировина повинні також постачатися, щоб знову пустити в рух транспорт, копальні й фабрики. Америка постачатиме далі, — сказав

президент, — ці товари на довготермінові кредити.

Фінансову угоду з Великобританією, яку зараз обговорює конгрес, Труман відзначив як життєвоважливу для самої Америки. Це є засіб, — сказав він, — відкрити канали світової торгівлі для американських підприємств. «Ми хочемо закласти фундамент для системи світової торгівлі, яка забезпечить мир, але ми не хочемо повертатися назад до тієї системи господарчого націоналізму, яка в часі між обома світовими війнами отруювала міжнародні відносини і підточувала життєвий стандарт».

Відокремлені господарчі блоки в Європі або інших частинах світу президент Труман відхилив, бо вони привели б тільки до зубожіння народів.

Для країн західної півкулі, тобто Північної і Південної Америки Труман вимагав політики добросусідських відносин. США мають намір, — сказав президент, — укласти з іншими республіками Америки пакт про спільну оборону. Промова закінчувалась вказівкою на великі завдання і відповідальність Сполучених Штатів, які випадають на їхню долю, завдяки контролю атомової енергії.

Нова конституція для Індії

Міністр Кріпс, член урядової англійської місії в Індії, в зустрічі з індуськими та англійськими кореспондентами говорив про закиди англійському урядові, що він не опублікував свого проекту в справі Індії. «Місія прибула до Індії, — говорить міністр, — щоб створити про-

ект посередництва між індусами, які сами мають заложити основи нової конституції. Коли це наступить, ми сходимо тоді зі сцени. Війська англійські залишаються в Індії тільки тоді, коли на це буде бажання самих індусів.

«С. П.»

«П'ята колона» в Канаді

Як показав у своїх звізваннях працівник шифрувальної групи советської місії в Оттаві, Ігор Гуценко, советська шпигунська група використовувала Канаду як базу для шпигунства проти

США та Англії. В'я додав, що в Канаді мала бути створена «п'ята колона»

Прем'єр Макензі Кінг вимагає від парламенту суворих заходів до осіб, які видають державні таємниці.

Не хочуть злиття

В Берліні відбулося голосування за злиття партії соціалдемократів з комуністами. Брало в цьому участь 64 тис. осіб. В американській й англійській окупаційній зоні 82% голосуючих були проти злиття. В сове-

тській окупаційній зоні 15 тис. осіб не мали можливості голосувати. На 200 виборчих кімнат росіяне дозволили переводити голосування лише в 85, але й ті через півгодини були закриті.

В єдності сила

В обставинах безправ'я, підступів і провокацій українці на еміграції пережили час розпорошеності і неорганізованості. Настає час, коли ми маємо конечність створити своє самоврядування, аби провадити далі життя організовано.

Ми пережили той час, коли тільки окремі ініціативні групи і особи могли на власний ризик стати до провадження нашого життя. Вони рятували людей від загрози, часто наражаючи себе на велику небезпеку. В таких обставинах виявилася гідність і відданість цих людей українській справі. Звичайно, траплялись випадки, як це й буває в такі непевні часи, що на керівні становища потрапляли й випадкові люди або просто авантюристи, які дбали за свої особисті інтереси.

Впорядкування нашого життя залежить від нас самих. Зуміємо згуртуватись і організуватись, зуміємо перебудувати наші органи управління, поставити до цього людей, які здатні на це і вірні українській справі, а не тих, які самі пхаються до керівництва, бо вигідно бути на становищі. Будемо здатні і далі перетривати всі лиха і бурі, які можуть ще впасти на нашу голову. Здатність і вірність українській справі-можуть бути єдиним показником, по якому ми можемо обирати людей до керівних органів. Нам не потрібно мрійників, які собі уявляють, що й вони могли б керувати, або тих, що з загумінкових, вузько групових інтересів, прагнуть «захопити владу», бо вважають себе єдино покликаними до керування громадським життям. Український народ єдиний і наші обставини вимагають єдиного проводу.

Справу нашого емігрантського самоврядування можуть рішати всі українці і тільки, а не окремі групи. Вся життєвість і зв'язаність з народом угруповань залежатиме від того, на скільки вони зуміють і будуть здатні проявити загальногромадські, а не свої вузько групові інтереси. Треба знати раз назавжди, що всякі тенденції угруповань є нездорові і криють в собі шкідливі й небезпечні прояви. Ніяка група не може заявити претензії на правовірність і монополію виключно своїх поглядів і прагнень. Таке становище було б насильством над вільним виявом громадської думки. Єдиною правовірністю поглядів може бути тільки вірність українській справі! А українська справа потребує одного—вірності і єдності і ще раз єдності! Люди, які плекають незгоду, роздрібненість і ведуть інтриги, не доросли до того, щоб їм можна було доручити керування нашим життям. Не підпускаймо й близько таких аматорів угруповання і спеців до керування.

Первинними органами нашого самоуправління є таборові ради, з них почнеться творення наших керівних органів. Ці низинні органи самоврядування є чи не найвідповідальнішими. І мешканці табору повинні поставитись до виборів з найтверезішим розсудом. Ми мусимо пам'ятати, що від того, як ми поставимось до виборів, так буде виявлена наша воля в наших керівних органах.

Кожен мешканець табору мусить поставитись до цього свідомо, прийняти участь в виборах особисто, не покласти це на «нехай». Кожен має подати голос за того, кому він може довірити свою долю. Ми повинні виявити якнайбільшу згуртованість, порядок і свою національну гідність. Згуртованою українською громадою станем до виборів у Таборову Раду.

Короткі вісті

О ЛОНДОН, 9 квітня. Як повідомляють з Лондону, ССРС дав згоду прийняти участь в конференції чотирьох (США, Англія, ССРС та Франція), яка має розпочатися 25 квітня в Парижі в справі переведення підготовчої праці щодо мирової конференції. Франція про свою згоду прийняти участь в цій конференції ще не надіслала.

О На останньому засіданні УНРРА ухвалила, що до тих країн, в яких окупаційна влада бере харчові продукти з населення для своїх потреб, допомоги УНРРА не буде. Як видно, в зв'язку з цим, советські війська почали обнижувати свої харчові вимоги в Австрії.

О З Польщі надходять відомості про те, що заплана готовити «Вартоломейську Ніч». Авторитетні джерела повідомляють, що цим не треба легковажити. Передбачають, що там почнуться масові арешти.

О За останнім переписом в Польщі налічується 23 мільйони 622 тисячі мешканців. На прилучені до Польщі землі тепер переселено біля трьох мільйонів поляків. «П. С.» 30. 3. 46.

О Велика світова виставка запланована на 1951 рік в Лондоні.

О Югославський Уряд відмовив американським кореспондентам, як свідкам, брати участь у судовому процесі над генералом Михайловичем.

О В Мадриді відбулася надзвичайна нарада з приводу 7-ої річниці перемоги Франка. До ста тисяч еспанців пройшли з піднесеною правою рукою перед палацом Франка вигукуючи: з франком! Геть Росію!

О Як повідомляють з Франції, прем'єр-міністр еспанського республіканського уряду, який перебуває в еміграції з 1937 р., заявив у одному з своїх інтерв'ю представникам преси, що цей уряд буде незабаром визнаний деякими європейськими країнами.

О Уряд Франко надіслав урядові Франції ноту протесту проти закриття еспансько-французького кордону.

О Советська влада в одній ноті до китайського національного уряду повідомила, що очищення Манчжурії від російських військ наступить до 30. 4. цього року.

О Советський уряд запропонував Мексиці ще раз перевірити обставини катастрофи з літаком, на якому 25-го січня 1945 р. під час переходу загинув з усією советською місією посол Уманський.

О В Італії бунт ліберальні і демократичні партії сполучились разом, створюючи нову середню партію під назвою «Націонал-демократичний зв'язок». Партія ця взяла за ціль гарантію свободи всіх громадян.

Совети поступились

ТЕГЕРАН 5 квітня. Іранський уряд опублікував таке комуніке про закінчення советсько-іранських переговорів: «Після повернення іранського прем'єр-міністра та советського посла до Тегерану переговори, що велися спочатку в Москві, були продовжені. Вони закінчилися 4 квітня 1946 року повним порозумінням у всіх питаннях.

1. Протягом півтора місяця, починаючи від 24 березня 1946 р., червона армія залишає цілий терен Ірану.

2. Протягом 7 місяців, починаючи від 24 березня 1946 р., буде розглянуто пропозицію про засну-

вання спільного советсько-іранського товариства.

3. В питанні Азербайжану, що є внутрішньою справою Ірану, досягнуто згоди поміж урядом і населенням перської частини Азербайджану. Проведення реформ не буде йти всупереч існуючим законам та волі народу.

Рада Безпеки, що засідала 3 квітня без представника Советського Союзу ознайомила з останніми рішеннями, що виникли внаслідок советсько-іранських переговорів. Більшістю голосів було ухвалено не знімати іранського питання з порядку денного до 6 травня.

Вибори в Греції

На виборах у Греції перемогла монархічна народна партія. Не зважаючи на бойкотування виборів лівими партіями, вона одержала більшість голосів. Голосувало 52% виборців. Отже, вибори вважаються дійсними. За останнім повідомленням радіо, 5-го квітня регент Дамаскін передав владу новому регентові.

Ліві партії твердять, що під час виборів панував те-

рор правих. Міністерство внутрішніх справ сповістило, що під час виборів забито 20 осіб.

Члени комуністичної партії ЕАМ після приходу до влади правих нібито втікають в гори, боячись перслідування.

Контрольна комісія Англії, США, і Франції заявила, що вибори провадилися цілком вільно, як в кожній демократичній країні.

Англо-французький союз

ЛОНДОН 5. 4. 1946. Міністер закордонних справ Бевін заявив в Нижній Палаті, про намір англійського уряду, поновити англо-французький союз.

Згадуючи заяву французького прем'єра Буена про заключення договору між Британією і Францією, Бевін сказав таке: Англійський уряд, підтримуючи зв'язок з Францією, завжди мав на меті теплу дружбу поміж англійським і французьким народами.

Впродовж довгого часу ми мали намір зміцнити цю дружбу складенням договору, подібного англо-советському. Такий договір став-

би чинником в зміцненні безпеки проти нової німецької агресії. Заява французького прем'єра дала підстави англійському урядові до обговорення питання про союз між обома націями

МОСКВА НАПАДАЄ

ЛОНДОН Московське радіо заявило, що тепер демократія стала об'єктом безсоромної демагогії. Московське радіо продовж цілої доби критикувало міжнародну політику Англії. Були зачеплені також і інші демократичні країни.

Коментуючи події часу, московське радіо заявило, що політика тих «джентлменів» скерована на організацію дрібних країн в єдиний блок проти Советів.

ПОБУДОВА ООН

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Президент: Павль Генрі Спаак, Бельгія. Віцепрезиденти: Керівники делегації США, Англії, ССРС, Франції Китаю, Південної Франції, Венесуелі.

Ч Л Е Н И:

Астрія	Домініканська Республіка	Ливан	Польща
Аргентина	Еквадор	Ліберія	Сауді-Арабія
Бельгія	Егіптія	Люксембург	СССР
Білорусь	Індія	Мехіка	Сирія
Болівія	Ірак	Нідерланди	США
Бразилія	Іран (Персія)	Нікарагуа	Туреччина
Великобританія	Канада	Нова Зеландія	Уругвай
Венесуела	Колумбія	Норвегія	Франція
Гаїті	Коста-Ріка	Панама	Філіппіни
Гондурас	Куба	Парагвай	Чехо-Словацьчина
Греція	Китай	Перу	Чіле
Гватемала		Південно-Африканський Союз	Югославія
Данія			

Комітети Загальних Зборів:

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ: Він складається покищо з таких чотирнадцяти членів: з президента Загальних Зборів, семи віцепрезидентів і голів шести нагале наведених комітетів:

- Комітет політичних справ і справ безпеки: Д-р Д. З. Мануїльський (Україна).
- Комітет господарства і Фінансів-Валлав Копдерський (Польща).
- Соціально-Культурно-Гуманітарний Комітет-Петер Фрезор (Нова Зеландія).
- Комітет довір'я—д-р Роберто Мак Ічен (Уругвай).
- Бюджетовий Комітет—Фаріс аль Курі, (Сирія)
- Комітет права—Д-р Роберто Хімінес, (Панама)

(Загальні вищенаведені Комітети складаються, крім Виконавчого Комітету, з представників усіх 51 членів—Держа ООН)

РАДА БЕЗПЕКИ.

Ч Л Е Н И

Австрія (до 1948)	Китай (постійно)	СССР (постійно)
Бразилія (до 1948)	Мехіка (до 1947)	США (постійно)
Великобританія (постійно)	Нідерланди (до 1947)	Франція
Егіптія (до 1947)	Польща (до 1948)	

Комітет Генерального Штабу: шефи генеральних штабів (або їхні заступники) США, Великобританії, ССРС, Франції, Китаю)
Комітет для справ атомової енергії. Він складається з членів Ради.

Господарчо-соціальна Рада

ПРЕЗИДЕНТ Рамасвалі Мудаляр.

Бельгія (до 1949.)	Індія (до 1948.)	Норвегія (до 1948.)
Чіле (до 1949.)	Югославія (до 1947.)	Певу (до 1949.)
Китай (до 1945.)	Канада (до 1949.)	Советський Союз (до 1948.)
Франція (1949.)	Колумбія (до 1947.)	Чехо-Словацьчина (до 1948)
Греція (до 1947.)	Куба (до 1948.)	Україна (до 1947.)
Великобританія (до 1948.)	Ливан (до 1947.)	З'єднані Держави (до 1947)

Інтернаціональний суд.

складається з делегатів до 1955 р.: Великобританія, Франція, Бразилія, Чіле, Сальвадор. До 1952 р.: З'єднані Держави Америки, Советський Союз, Мексико, Норвегія, Бельгія. До 1949 р.: Канада, Югославія, Польща, Егіптія, Китай.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР: Тигве ЛІ, Норвегія.

Постійні місця осідку (головні квартири): в районі Фасерфільд, Конектікут, або в районі Вестчестер, Нью-Йорк; точно місце буде визначено на загальних зборах в серпні.

Тимчасова Головна Квартира: Нью-Йорк.

Перший парламент України

(До дня утворення Української Центральної Ради)

У 1917 році російська тюрма народів під тягарем своїх злочинів розвалилась, і народи приступили до творення свого життя на засадах — «в своїй хаті — своя правда».

Фінляндія, Литва, Латвія, Естонія, Польща, Україна, Грузія і інші народи Кавказу і Середньої Азії створили свої національні держави. Козаки, сибіряки і другі теж виявили волю жити власним устроєм — на засадах крайової автономії.

25 березня 1917 року, на 14-ий день після повалення царату, в Петербурзі відбулася велика українська політична маніфестація, переважно салдатів петербурзького гарнізону під жовто-блакитними прапорами.

В демонстрації взяло участь понад 20 тис. людей. Вона зробила на всю імперію глибоке враження. Про українську справу заговорила вся російська провідна преса: «Речь», «День», Русская Воля», і другі. Одним голосом всіх

цих виступів преси була думка про те, що українська справа перестала бути академічним питанням, вона стала актуальною, і російське громадянство мусить уважно вдуматися в нього і зрозуміти природу національних домагань українців.

По всій Україні в армії, на чужині, в Сибіру березнева революція була сприйнята українцями як національна, визвольна. Сотні, тисячі зборів і демонстрацій, з'їздів по всій Україні і за її межами, де жили українці, демонстрували єдину волю національного відокремлення.

В цих умовах 7 березня 1917 року і була створена Українська Центральна Рада, що започаткувала творення української національної держави.

19 квітня 1917 року зібрався Український Національний Конгрес, на ньому було присутніх коло 900 делегатів і 600 представників-гостей від громадських і політичних організацій.

«Загальне враження від з'їзду зісталося втішне. З'їзд був людний, він являв собою велику сіть організацій», що охоплювала переважну частину нашої території. Він вивів на поверхню масу нових людей з різних українських верств: селянства, салдатів, робітників і, не зважаючи на все, намітив одну-дуже основні лінії української політичної тактики, не кажучи про політичну платформу», — писав М. Грушевський про підсумки з'їзду у «Новій Раді».

Перед Центральною Радою і національним проводом стояло завдання закріпити наслідки визволення. Вийти з війни, яка в ім'я чужих і ворожих нам імперіалізмів, принесла всьому українському народові найтяжчі втрати і від російської і від Австро-Угорської імперії. Провести упорядкування соціальних відносин, відмінити російську поліційну систему укрїнських і економічних порядків в Україні, не чекаючи Всеросійських Установчих Зборів. Створити українську національну армію, а не українзоване російське військо.

Російська «революційна демократія» постанови Українського Національного Конгресу і всепереймаю-

чий національний рух зустріла як «зраду» всеросійської революції. Український Національно-визвольний рух став перед єдиним ворожим фронтом всіх всеросійських сил: реакціонерів, революціонерів, соціалістів, кінчаючи комуністами.»

Проти цього імперіалістичного фронту український народ поставив також свій всенародний фронт. Але провід в ньому перейняли клясово-соціалістичні угруповання! В цьому була закладена поразка — не в національному, а в соціалістичному проводі. Це найяскравіше характеризує така деталь: українські соціалісти, інспіровані більшовиками, вимагали усунення з поста генерального секретаря (міністра) фінансів проф. Туган-Барановського тільки за те, що він «буржуй» і «кадет», і вимагав цього керівник більшовиків в Україні П'ятков (сам капіталіст), тоді як у більшовиків — царський генерал Брусілов організував комуністичну армію, а жандармський полковник Муравйов вів цю армію бити «українських соціалістів».

Українські вояки на Третьюму українському військовому з'їзді

10-го листопада 1917 р. постановили домагатись від свого вищого революційного органу — Центральної Ради—негайного проголошення Української Республіки і відкинути домагання більшовиків про передачу влади советам робітничих і салдатських депутатів. 19 листопада 1917 р. Третім Універсалом проголошено, що Україна стає Українською Народною Республікою в складі російської федерації. І цим же Універсалом встановлено скасування смертної кари в Українській Республіці. В цей же час, створена Рада Народних Комісарів у Харкові і ВЧК на чолі з Держинським в Петербурзі, підперли свою владу горами трупів і ріками української крові.

Проголошення ЧЕТВЕРТИМ УНІВЕРСАЛОМ суверенності України було початком державної незалежності Українського Народу. Ще три роки ішла збройна боротьба за волю України. Переможений у першому бою Український Народ не складає зброї і продовжує визвольні змагання.

Н. Н.

Українська Вільна Академія Наук

В українському таборі Н. Ульму 3—4 квітня відбулася конференція мистецтвознавчої групи Української Вільної Академії Наук, де прочитано наукові реферати з історії й теорії українського мистецтва. Це вже з черги третя конференція.

Перша відбулася 25—27 січня, започаткувала її група передісторії та ранньої історії в Авгсбурзі. Було прочитано 12 рефератів з археології історії, історії раннього мистецтва й найдавнішої історії українського письменства.

Друга конференція відбулася 2—3 березня в Авгсбурзі, зорганізована спільно двома групами Української Вільної Академії Наук—історії й теорії української літератури та українського мистецтва з участю 10 членів.

Українська Вільна Академія Наук об'єднує з метою виключно наукової праці всі творчі наукові сили, що визначалися своєю працею або чинною науково-організаційною діяльністю і що працюють на еміграції незалежно від місця їх осідку, фаху й наукового ступня.

Академія має свого президента, яким є відомий український історик проф. Дмитро Дорошенко.

Президія Академії складається із керівників існуючих груп: проф. Щербаківський (група передісторії), проф. Л. Білецький (група історії й теорії літератури), проф. Я. Рудницький (група мистецтва), проф. Дорошенко (група історії).

В квітні цього року відбудеться конференція всіх груп Української Вільної Академії Наук, яка буде присвячена пам'яті Т. Шевченка.

На цій конференції буде зачитано цілий ряд наукових доповідей про життя і творчість найвидатнішого українського народного поета.

До питань про дитячу літературу

Чого нам дійсно бракує, так це літератури для дітей. Не взагалі літератури, а пильної літератури для дітей. Пильної—цебто цікавої, злібно дитину захопити і в той же час корисної—тобто такої, яка належно формувала б дитину, як майбутнього повноцінного члена національної спільноти.

Важливість такої літератури ясна для кожного і найперше для наших письменників. Однак, попри всю ясність, літератури цієї все ж таки бракує. Особливо нової. Її зовсім нема.

Чому? Тут можна дискутувати цілий тиждень, але всі дискусії неодмінно кіплять на тім, на чім і почнуться—на авторах, тобто на письменниках. І неодмінно на аргументі, що для дитячої літератури треба спеціального «дитячого покликання».

Коли ж то не є правда. Більшою є те, що письменники здебільша вважають цей жанр за несерйозний, не вартий уваги «серйозного» письменника. І розмови про спеціальне покликання тут ні до чого. За рідким винятком, майже кожен письменник чи поет,—якщо він справжній, тобто талановитий, письменник чи поет,— зможе написати бодай одну пильну книжку чи твір для дитини або для юнацтва. А вже напевне ліпшу, аніж продукують їх люди зовсім до того не покликані і до літератури не причетні. Хай лиш всеріоз візьметься до того, усвідомивши, що часом маленька книжечка для дитини більше важить і потрібна, аніж велика книга для дорослого. Нам здається, що розмови про окреме покликання на дитячого письменника не зовсім обгрунтовані. Необгрунтованість ця особливо ясна, коли послухаш, як часом

такий «непокликанний» письменник розповідає імпровізовані і насправді цікаві казки для власних дітей.

В кожній разі, кожному письменникові слід поспробувати себе в цій справі. Але не так, аби відпекатися, а всеріоз. Дешо може для цього й почитати й постудіювати, поставивши собі це як обов'язок перед нашими дітьми.

Одне ясно: до творення дитячої літератури мусять братися письменники, дозрілі

майстри слова, а не випадкові люди. Не здаваймо дитячої літератури під опіку тих випадкових, некваліфікованих людей та початківців. Без участі справжніх майстрів мистецького слова проблема літератури для дітей не може бути розв'язана.

А вона мусять бути розв'язана, бо на дитячу літературу потреба виключна. Особливо тут, на еміграції.

І. Б.

Олекса ВЕРЕТЕНЧЕНКО.

Сліпий

Йде прикордонною межею,
Об землю стука, мов кістяк,
І патерицею своєю
Відширгнується від собак.

Собаки... Люди... Хто жаліє?
Усі однакові вони.
Йому не світить і не гріє
Холодне сонце чужини.

Йде в пошматованій одежі,
І на очах його відчай—
В них видно полум'я пожежі,
Залитий кров'ю рідний край...

1944.

ХОРОВА КАПЕЛЯ «УКРАЇНА»

Підчас концерту я пережив гаму найглибших почувань українця на чужині—і сум, і розпучу, і тугу за кращим, і зневіру, що з ледве жевріючої надії з непереможною силою виростає у впевненість, у віру, у тверде переконання, у силу правоти нашого буття, наших сил.

Залишаєш концерти з ніби освіженою душею. Рій почувань вирує довкола думки, що прийде час, коли і в нас, «в своїй хаті, запанує своя правда».

Шукаєш тих думок і слів, якими б висловити свої почування... Перелістувеш книгу вражіння і серед відгуків чужинців знаходиш ті спільні слова, що висловлюють і наші почуття.

Американка п. К. пише: «Вся історія вашого народу передається в тих піснях: відчувається, як природу веселість, блискучу життєрадісність знеацька заступає сум, що іноді напливає, тїнь, невблаганна і темна, Голос мелодії подібний

до протесту,—це настрої, який більшість американців можуть зрозуміти. Ви мусять не давати їм забувати. Я б бажала, щоб побільше моїх земляків та товаришів по праці могли б чути Ваші пісні, тому що зараз, особливо в сучасний момент, ви співаєте для всього світу».

Америк Г. (дівчина) «Коли слухаш хор «Україна», турботи забуваються і почуваш себе знову сильним та свіжим.»

Американець Г. «Красота ваших співів помагає нам забути все страшне, пережите підчас тотальної війни. Часто я дивлюся на обличчя вашої аудиторії, коли Ви співаєте, і думаю: яким би я був гордим на вашому місці, коли б міг так, як ви, викликати блиск в очах та надавати обличчям вираз такого мдру».

Американець Х: «Цей хор дав мені можливість зрозуміти душу українського народу і полюбити його. Так відчуваєш в співах всю

велику любов до рідної далекої країни... Ваші пісні зробили мене другом всіх українців.»

Француженка Ф.: «Мої перші незабутні вражіння, зв'язані з українським хором, що був у Парижі. Мені здавалося, що я зустріла своїх найближчих друзів, коли я знову почула тут, у Ф., ваші пісні... Вся велич, всі почуття вашого народу, передаються в тих піснях. В них стільки відтінків та фарб, що я можу їх порівняти тільки з красою українських вишиванок».

Що я можу більшого сказати про нашу капелю, як американець Х: «який був би я гордий, коли б міг викликати такий блиск в очах та надавати обличчям такого миру? Адже я був одним з тих глядачів, що їх спостеріг американець Х.»

Пісні капелі промовляють до душі. А яка сила промовляння до душі—це найкраще розуміють наші вороги. Он яку візитівку силі пісні записав імператор Микола І 28 травня 1847 року (сто літ тому) в присуді Шевченкові за його пісні: «В ніх он виражал плач о мнімом порабощені і бедствях України, то возглашал о славе гетьманского правления і прежней

вольності казачества... с любіміми стіхами в Малоросії могли посеяться, а впоследствии укорениться, мислі о мнімом блаженстве времьон гетьманщины, о щастьи возвратити еті времена і о возможности Украіне существовать в віде отдельного государства (підкреслення мое М. М.)... а потому он (Шевченко) должен бити признаваем однім із важных (державных) преступников» (з акту обвинувачення і вироку Шевченкові від Російського імператора Миколи І).

Так ролю пісні, що промовляє до душі («любімая»), оцінив ворог і «пророче» передбачив сто літ тому, що з неї повстане Українська Держава.

Але з пісні любімої, а не будь-якої, бо є пісні, які валять держави. Такі пісні, що «валять», не мало завдали і завдають нам лиха і понині.

Пісню любіму, нашу, українську, несе капеля «Україна».

І ця пісня, «голосна та правдива, як Господа слово» (Шевченко), дійсно промовляє до душі всім: і нам українцям, і чужинцям на найвищій ноті художнього звучання: промовляє до душі.

Малий фейлетон.

ПРО СЕБЕ І НАС

Здається, про себе ще ніхто не писав фейлетонів. Та й чи було таке, щоб людина зняла свої штани і сама себе випоролла по тому місці, яким сидить? І, як бачите, я пишу сам про себе фейлетон, що є доказом—до якої високої свідомости я дійшов.

Але, мені здається, що коли б трапилось будь з ким те, що зі мною, він напевне іншого не придумав би. Посудіть самі. Учора провалився з рефератом, або, як кажуть,—засипався. І після цього так погано себе почував, ніби то я проковтнув гумову кишку. Не зовсім проковтнув, а так—один кінець упирається в шлунок, а другий ще в зубах.

Очевидно, від цього у мене біля печінки ссе, і права рука свербить, подумайте, тільки—з рефератом провалитись! Коли б сказати, я вперше читав ті реферати—було б не даво. Ато... я ще не встиг, як слід своєї теми—«Українці як одно ціле»—розгорнути, як ззаду вже чую:

— Скорочуйсь!

— Закругляйсь!..

І ще не встиг я поставити крапку після реферату, як зразу ж бере слово професор Мітла—Мітлов—Мітлівський і стирає мою тезу (не з лица землі!) на порох.

— Що це,—каже,—за «одне ціле»? Де це наш прелегент вчитав таке про українців? Це сущий і невинувачений наклеп!

Почувши це, правду кажучи, я вже почав тремтіти, бо професор був вище середнього росту і за факхом боксер. Узв'язав свій капелюх і непомітно просуваюсь до дверей, щоб опанувати вигідною позицією.

— Я,— каже далі професор,— категорично протестую проти цього визначення і роз'ясню, що українці складаються з остяків, скідиаків, остарбайтерів, советників, волиняків, західняків і...

На цьому слові зчинився цілий заколот: кожен просить слова. Оце, думаю, вибрав тему! Чого доброго, ще й до фізкультури д'їде. Коли бачу, до столу не йде, а преться, присадкуватий панок:

— Я,— заявляє,— перепрошую, що беру слово без дозволу, бо терпіти не можу, коли і прелегент, і опонент перевертають нашу історію, бо українці споконвіку розподілялись на: руських українців, польських українців, румунських українців, чеських українців, і мадярських українців. Є ще...

Тут його перебив дід Кіндрат, що з усім запалом крикнув на всю залу:

— А де ж українські українці, питаю я вас?! Куди ви мене записали? Адже я родився на Десні—раз, виріс на Дніпрі—два, жив на Дністрі—три, об'їздив усю Європу—чотири, і тепер став запорожцем над Дунаєм і ношу одну прапурівську хвамілю Льюня Кіндрат.

Може ви, пане прохвесоре, не знаєте, хто ми, а я знаю і ніколи не забуваю, бо ми—це 40 мільоновий нарід, що тисячі років живе на власній землі і зберіг свою чисту кров українську. Ось хто ми! А тепер розумієте, пане прохвесоре, що таке одне ціле?

Під бурхливі оплески я потиснув дідові Кіндратові руку і щиро поцілував за слово правди.

Ол. ТЕРПКИЙ.

Справжнє мистецтво не знає меж національних, расових, справжнє українське мистецтво зрозуміле цілому світові, і цитовані вищевражіння далеких нам чужинців сходяться на одному: «в українській пісні вони впізнали свою душу в самому її сокровенному», а тому зрозуміли нас і полюбили, бо в нас пізнали самих себе.

В цьому, власне, полягає найвище мистецьке досягнення капелі «Україна».

Вилетіли в концертні програми клясичні мелодії чужинської музики дають українському слухачеві пісні, в яких він пізнає себе (як от еспанська пісня, дві негрятські мініатюри).

Хорова капеля творить єдність мистецтва українського зі світовим:—світ пізнає нас, а ми—світ в духовній єдності.

Моє найсердечніше побажання капелі і її майстрові-мистцеві, проф. Несторові, неухильно прямувати обраним шляхом, переборюючи всі біди й незгоди, що є і будуть на цьому шляху.

Вибраний Вами шлях є єдиним вірним до нашої мети.

М. М.

МУЗЕЙ-АРХІВ

Наші газети й журнали, що виходять на еміграції, являють собою цінні документи часу. Вони показують, чим жило наше суспільне життя у важкі часи свого поневіряння по чужих краях. Навіть чисто інформаційні видання в свій час дають матеріал майбутньому історикові для вивчення життя еміграції і взагалі української преси та громадського життя; які події та в якому освітленні ставали відомі нашій громадськості і як вони впливали на наше життя. Але, крім того, в цих виданнях подається багато матеріалів з культурного руху, розбудови шкільництва, церкви, преси, літератури тощо.

Всі видання друкуються здебільшого циклоstileвим способом, в якомуся сотках примірників, на нетривкому папері, а тому дуже швидко нищать, і часто від якогося видання за місяць вже не лишається ніякого сліду. Наші редакції не дбають за те, щоб зберегти в своєму архіві певну кількість комплектів для майбутніх бібліотек, і ми можемо опинитися перед фактом повного знищення зародків нашої преси. А між тим кількість газет зростає; по багатьох таборах видаються так звані стінні газети в зовсім невеличкій кількості примірників; збільшується кількість друкованих органів, що заслуговують на більшу повагу і опіку. Та ставлення до них теж саме. Вони так само без сліду нищать читачами по їх перечитанні.

Щоб не покладатися лише на приватну ініціативу, а вкласти в цю справу планомірність громадського об'єкту, створено музей-архів, на який покладено широкі завдання збирання всяких матеріалів до історії нашої еміграції, таборового життя тощо.

Музей-архів організував систематичне збирання афіш, оголошень, закликів, правилників, статутів, фотографій та інших матеріалів, що висвітлюють та відбивають емігрантське життя в усіх його проявах. Музей-архів так само стежить за тим, щоб якомога повніше

зібрати свою друковану продукцію українською мовою або чужоземні видання, де є матеріали про українську справу.

Все, що б не виходило і яким би друком не було видане, потрібно присилати в шести примірниках кожного числа для так званого «залізного фонду» українського друкованого слова.

Цією статтею ми звертаємо увагу нашої громадськості на велику важливість збирання пам'яток друкованого слова нашого часу. Просимо надсилати матеріали на адресу Авґсбург, Зомме-Касерне, блок 1, кімната 32. Музей.

Б. Ч—й.

В день історичної дати

Вечір. На площі посеред табору горить багаття. Гігантські язички полум'я несуться догори, аж туди, де під звуки національного гимну залопотів на стрункій щоглі жовтоблакитний прапор. Тисячі очей стежать за чарівним вогнем і за тими, хто розпочав цей оригінальний вечір. Це кіш пластуна, ставши навколо трьома колонами, гримнув свою пластунаську пісню. Та ледве вона стихає, як з помсту чути промовця. Летять палкі слова про ті незабутні історичні часи, коли український нарід, скинувши московське ярмо, став жити вільним самостійним життям, — він говорить про роковини заснування Української Центральної Ради. Кожне слово промовця вогнем падає на українське серце.

Ще кілька хвилин, і на поміст в національних строях виходить мішаний хор... «нам пора для України жити!» — ливуть святі слова. Деклямації, стрілецькі та народні пісні почергово виконує хор та оркестра народних інструментів.

Група дівчат в спортивних одностроях з смолоскипами роблять ритмічні вправи. Вогняні кола окреслюють рухи їхніх струнких фігур. Далі увагу захоплює майстерний танок балетного гуртка.

На закінчення хор, підхопленої всіма присутніми, співає «Ще не вмерла України».

Так український табір в С. Ульмі відзначив велику історичну дату.

В. Голуб.

З українського життя

Український часопис у Англії

В Лондоні виходить часопис українських скитальців в Англії під назвою «Наш Клич». В одному з чисел часопис пише:

«Ми—кров від крові і кість від кості сини української нації—належимо до сучасного покоління, що ділами і жертвами продовжує історію і боротьбу українського народу.

«Від вірності ідеалам і сповнення обов'язків перед нацією залежить жорстокий та справедливий суд історії наших діл і поступків. В жадних випадках і обставинах не сміємо затрачувати чесних засад українця—скитальця. Будьмо вірні Богові й Україні, що дав нам її Бог, щоб сповняти в ній Його

заповіді. Зберігаймо в собі і боронімо нашу національну гідність і честь!

«Будьмо витривалі, не будьмо кволі, не плачмо над собою та будьмо сміливі. Відважно виступаймо в обороні правди, не чуймося рабами або нижчими других і ні в який спосіб не повзаймо, не просімо ласки ні в кого.

Будьмо дійовими, бо безділля робить людей нездібними до життя. Поборюймо байдужість, трусливість, не падаймо в зневіру, бо на нашому дальшому життєвому шляху чекають нас великі завдання».

МЕМОРІАЛ ЖІНОК

Вінніпег. Об'єднання Українських жінок на еміграції звернулося з меморіалом до жінок Англії, Америки і Франції.

«Політичний уклад сил в Європі по другій світовій війні приніс у своїх наслідках нову політичну еміграцію з народів східної Європи, території яких опинились під владою чи під впливом держави, створеної на автократичнім устрою, де всяка свобода людини і народів та їх права цілком знехтувані. До цих народів належать литовці, естонці, латвійці, поляки і інші, а також українці...»

«Заступіться, де слід, — говориться далі в меморіалі, — за нами і нашими родинами, щоб нам признано: право життя та існування».

Церква Різдва на Подолі—знищена в 1934 році... В 1861 році в ній стояла труна з тілом Т. Шевченка підчас перевезення останків поета до Канева.

Десятьки їх безслідно знищені... «Але ми знаємо, — кінчає професор лекцію, — на цих горах засяє благодать Божа, як заповідь на віки св. апостол Андрей. Знову нашими трудами по цеголці зродяться з попелу святині нашого золотоговерхого Києва, і його слава не померкне в віках, бо «Неситий не виоре на дні моря поля».

Наука й техніка

ВЕЛИКІ ЕКСПЕРИМЕНТИ

Під таким заголовком американський часопис «Старс енд Страйпс» вміщує статтю про майбутні іспити з атомовою бомбою, ракетою та радаром, які мають відбутися цієї весни. Сотні цивільних і військових учених нетерпляче чекають на великі експерименти, що мають зробити цілу революцію в науці та техніці. Літаки морської фльоти мають знову «вистріляти» на місяць через радар, як уже раз «вистріляв» армійський сигнальний корпус 10 січня ц.р.

Практичне значення цього експерименту полягає в досягненні можливості контакту з окремими планетами сонячної системи. Крім того, через радар можна буде контролювати міжпланетні кораблі та ракети.

Багато вчених вірять, що контакт радару з місяцем дуже допоможе в справі оборони проти атомових бомб.

Діюча сила радару може відкривати в повітрі ворожі літаки, озброєні атомовими бомбами, і при допомозі спе-

ціального приладу припинити атаку ворожих літаків.

Ракетна зброя також буде випробовуватись в кінці весни ц. р. Для експериментів будуть використані ракети, захоплені в Німеччині. Ці ракети досягають 50 миль висоти в леті. Дослідники мають встановити, чи ці ракети зможуть досягти ще вищих шарів атмосфери при деяких удосконаленнях.

В квітні ц. р. розпочнеться також екваторіальний переліт, метою якого є вивчення космічних променів та відшукання джерел атомової енергії.

Національна Географічна Асоціація при допомозі військового міністра буде проводити дослідні стратосфери. Головною метою цих дослідів є—зібрати більші відомості про «негативний протон», який ніби советські вчені, за їхньою думкою, уже відкрили.

В цьому ж часописі вміщено фото сучасного американського літака-бомбардувальника, озброєного радаром. Пояснюючі написи говорять, що озброєний, таким чином, літак має змогу:

1. Відповідати своїм сигнальним станціям на землі.
 2. Мати зв'язок з маяками на побережжю.
 3. Орієнтуватись на світові сигнали «бакани».
 4. Визначати височину лету
 5. Розпізнавати кораблі в морі, а також і підводні човни
 6. Бомбардувати невидимі цілі.
 7. Визначати дружні літаки (свої).
 8. Визначати власних ніщальників, як підтримку.
- Підпис під світлинкою подає, що це були «дитячі роки радару». Але і тоді вже була могутня зброя в руках аліантів.

НОВІ ВИНАХОДИ

На судовому процесі в Парижі підсудний, визначний вчений д-р. Петьо, заявив, що йому відомий новий тип зброї власного винаходу, який блискавично без звуку і знаків на тілі вбиває людину.

Є підстави вірити заяві видатного вченого, що така зброя існує. Це стверджується таємничою смертю багатьох німецьких СС-івців яких серед білого дня знайдено в Парижі в 1943 році мертвими.

Руїни Києва

4 квітня в Ульмі проф. Н. прочитав лекцію з діапозитивами про історію Золотоверхого Києва.

З своєї давнини віків вирине руїна, плондрвання Києва Андрієм Боголюбським, Батием... Скільки їх було?

«Чи може нам розказати коли історія, скільки разів Київ був зруйнований, нібито зникав без сліду і знову відроджувався з попелища і пожарів в усій своїй красі і славі? Чи є у ньому хоч п'ядь землі, яка не була б густо полата кров'ю її синів? І проходять перед очима діапозитиви величного тисячолітнього міста нашої слави, нашого буття.

Руїни змінюються новою руїною.

Золотоверхий Михайлівський - Манастир, побудований в XI віці—зруйнований у 1934 році...

Трисвятительська церква з XII віку—зруйнована в 1934 році...

Успенський Собор Києво-Печерський Лаври—знищений у 1941 році...

Успенська церква на Подолі з XII віку—зруйнована в 1934 році...

СПОРТ

В розмові з нашим кореспондентом керівник спортивного клубу «Україна» сказав так:

—Спортивний клуб «Україна» був заснований в Зальцбурзі в липні м.р. з метою продовжувати гідні традиції колишнього спортивного клубу «Україна» в Львові. В березні ц.р. клуб перейшов до Ульму. В рядах нашої футбольної дружини, крім старих гравців, є також гравці майже з усіх чільних спортивних клубів України. На протязі пірічного існування клуб провів велику пропагандивну працю, популяризуючи рівень Українського спорту серед чужинців.

Футбольна секція провела цілий ряд матчів з чільними австрійськими дружинами, еміграційними дружинами югославян, поляків та дружиною французьких і їск. Всього проведено 19 матчів з яких 11 виграно, 2 в чий і 6 програли. Загальне сп в двох днях матчів, 99:55 на користь «Україна».

До Ульму футбольна дружина прибула не в повному складі, бо деяк змагунн були змушені лишитись у Зальцбурзі. Це впливає на рівень з граючости, бо на місце вибулих гравців прийшли нові. Не зважаючи на це, матч з анґбурзьким товариством «Чорного-ра» ми зіграли вничю, а гру з ульмською дружиною «Польонія» скінчили з рахунком 9:0 на нашу користь. Відбулося два матчі з німецькими футбольними дружинами. Перший матч мав наслідки 1:1. Другий, що відбувся в неділю, 7 квітня дав наслідки 8:0 (в нашу користь). Передбачаються дальші зустрічі з іншими німецькими та чужонаціональними дружинами.

Видає Спілка Українських Письменників та Журналістів в Ульмі.
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: «Ukrainian Wist»,
Neu Ulm, Reinhardt Kaserne.
Permitted by authority of Military Government.